

Çexovun "öldürdü" "Qağayı" nı teatrimız yenidən "dirilti"

Son dövrlərdə teatra marağın azalması sırr deyil. Etiraf edirəm ki, mən özüm də son illərdə teatra çox az getmişəm, bunların çoxu dəvətlə olub, az hallarda bilət alıb xoşladığım tamaşaya baxmışam. Bəzən isə tamaşanın çox pis oynandığını görüb tənqidi yazı ilə çıxış etmişəm. Sonuncu belə tənqidi yazım bir neçə il qabaq Gənc Tamaşaçılar Teatrından olmuşdu. Bayram günlərində uşaqlar üçün qoyulan tamaşanı tənqid etmişdim. Lakin sonrakı dövrlərdə bu teatrın daha bir neçə tamaşasına baxmışam və narazı qalmamışam.



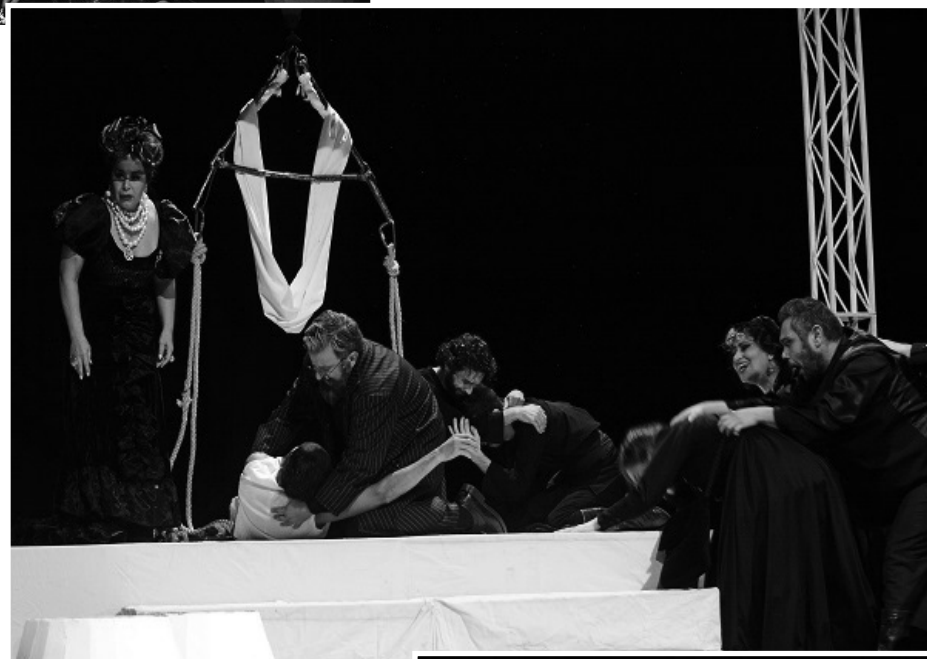
Dünən də elə bu teatrda görkəmli rus yazıçısı, dramaturq Anton Çexovun "Qağayı" əsəri əsasında hazırlanmış eyniadlı tamaşaya baxdıq. Əsəri hələ uşaq vaxtı oxumuşdum və o qədər də xoşuma gəlməmişdi. Çünki əsər o dövr cəmiyyətində müəyyən eybəcərlikləri göstərsə də, lokal motivli idi, yəni elə teatr həyatına həsr olunub. Lakin bəzi personajların dili ilə yüksək materiyanı danışır. Öz dövrü üçün adi insanlar tərəfindən başa düşülməyəcə tərzdə.

Buna baxmayaraq, bəzən istedadlı rejissor hər hansı bir qəliz əsəri elə mükəmməl səhnələşdirə bilər ki, ən sadə tamaşaçı da hər şeyi dərk edir. Bu əsər indiyədək teatrimızda qoyulmamışdı və təbii ki mən də baxmamışdım. Düşünürdüm ki, cansız bir tamaşa olacaq. Lakin yanılmışdım...

Teatrın və tamaşanın quruluşçu rejissoru, əməkdar artist Nicat Kazimov Azərbaycan teatr tarixində ilk dəfə müraciət olunan "Qağayı"nın premyerasında teatrın tanınmış aktyorları yanaşı, gənc və istedadlı aktyorlarını da görmək imkanı yaratmışdı.

Bir tənqidçi jurnalist olsam da, yaxşı işləri təbliğ etmək və həqiqi qiymətini vermək lazımdır. Bu tamaşa peşəkarlıqla hazırlanmışdı və mükəmməl oynandı. Əsər özü mənə və mahiyyət baxımından o qədər də yüksək səviyyəli olmasa da (şəxsi fikrimdir) rejissor işi, aktyor oyunu yüksək səviyyədə idi. Aktyorlar sözün həqiqi mənasında bu tamaşada ürəklə oynadılar, bütün potensiallarını ortaya qoydular. Və gözəl bir tamaşa alındı.

Qeyd edirəm ki, bu haqda yazmağı qərara alanda tamaşa haqda məlumat almaq üçün teatrın saytından bu məlumatları götürdüm. Tamaşanın quruluşçu rejissoru əməkdar artist Nicat Kazimov, tərtibatçı rəssamı Telman Şixiyevdir. Xoreoqrafik həll Nailə Məmmədzaadəyə, musiqi tərtibatı Şamxal Novruzluya, fəndlərin quruluşu İsa



Əsədova məxsusdur.

Tamaşada əməkdar artistlər Kəmalə Hüseynova, Nicat Kazimov, Rasim Cəfərov, Şövqi Hüseynov, aktyorlar Səbinə Məmmədova, Bəhram Həsənov, Kərəm Hadizadə, Anar Seyfullayev, Sevinc Mehraliyeva, Anar Səfiyev, Aygün Fətullayeva, Manaf Dadaşov, Nurlan Süleymanlı, Mikayıl Əliyev, Elgün Yəhyayev, Araz Piri-mov, Ümman Budaqov, Mətləb Abuşov iştirak edirdilər.

Yalnız səhnə tərtibatı bir az kasad idi. Bütün tamaşa yalnız 1 de-korasiya önündə keçir, olduqca sadə və darıxdırıcı bir səhnə fonudur. Lakin aktyorlar elə oynadılar ki, tamaşaçı bunu hiss etmədi. Tamaşa tək səhnədə deyil, həm də zalda oynandı, aktyorlar ara cərgələrdə hərəkət edir və danışdılar ki, bu da kiçik səhnəni daha böyük miq-yasa daşıyırdı. Əlbəttə, bunlar tex-niki məsələlərdir, lakin tamaşaçıların marağına səbəb oldu.

Aktyorlardan xüsusilə Bəhram Həsənovun, Sevinc Mehraliyeva-nın, Şövqi Hüseynovun, Səbinə Məmmədovanın oyununu daha çox bəyəndim. Onların performan-sı daha yüksək görünürdü. Xüsu-sən, Bəhram Həsənov öz roluna

elə girmişdi ki, adama elə gəlirdi ki, elə obraz özüdür canlanıb gəlib səhnəyə. Digərləri də geri qalmır-dı. Görünən o idi ki, teatrlarımızda yeni istedadlar yetişir, səhnədə ürəklə oynayan, rol yaşayan, bü-tün varlığı ilə obrazı canlandıran gənc aktyorlar, aktrissalar formala-şır.

İndiki elektronika əsrində, tex-noteron erada klassik səhnə janrını, teatr mədəniyyətini yaşatmaq üçün hər cür potensialı var. İste-dadlar var, dövlətin sayəsində mü-kəmməl şəraitli teatrlarımız var, bi-letlər çox ucuzdur, sadəcə cəmiy-yet bu imkandan istifadə etməlidir.

Qeyd etməliyəm ki, tamaşaya gəlməzdən əvvəl salonda daha çox orta və yaşlı nəslin nümayən-dələrini görəcəyimi düşünürdüm. Nə olsun ki, bu, gənclər teatridir. Əvvəla bu əsər sıxıcıdır, klassikdir, ağırdır və düzünü desək, gənclər üçün maraqsızdır. İkincisi, ümu-miyyətlə son vaxtlar gənclərin teat-ra marağı azalıb. Lakin bu tamaşa-da gənclərin sayı çox idi. Demək hələ teatrimız yaşayacaq.

Əlbəttə, son vaxtlar teatra ma-

dövlətin dəstəyi ən böyük roy oynadı və biz teatrimızı itirmədik. Ağır 90-cı illərdə dövlət büdcəsin-də pul olmayanda, ağır sosial-iqti-sadi böhran yaşananda belə dövlət teatrları atmadı, ləğv etmədi, az maliyyə ilə də olsa qoruyub saxla-dı. Düzdür, bəzi aktyorlar dözmə-yib başqa sahələrə, başqa ölkələrə get-dilər. Lakin fədakar-lar qaldılar, dözdülər və teatrimızı yaşat-dılar.

Sovet dövründə teatrların çox böyük nüfuzu var idi, hər hanı bir tamaşağa bilet tapmaq olmur-du, hıjması anlaşıqla keçirdi. Sonra kaos dövrü başladı, siya-si, iqtisadi, sosial, mədəni formasiyala-rın qəfil və kəskin dəyişdiyi ağır və qə-ranlıq 90-lar gəldi. O dövrdə təklif olunur-du ki, bazar iqtisa-diyyatına keçirik,

lanıldı, hətta yeniləri yaradıldı. İndi televiziya internet dövründə terart-ları yaşatmaq, təbliğ etmək lazı-m-dır.

Sovet dövründə televiziya-lar teatr tamaşalarını çəkib efirə verir-dilər, teatrlarda tamaşaya qoyula-caq əsərlər haqda məlumat verirdi-lər, tamaşa haqda təhlili süjetlər çəkirdilər. İnsanlar mədəni istira-hiət üçün daha çox kinoya, teatra gedərdilər. İndi insanların çoxu bə-zən heç aylarla teatr sözü belə eşitmir, heç yadında düşmür, isti-rahət meyarları belə dəyişib.

Ona görə də, hesab edirəm ki, teatra mediamız dəstək verməlidir, teatrlar təbliğ olunmalıdır, onlarda bütün klassik və yeni tamaşalar səhnəyə qoyulmalıdır. Xüsusən gənclərdə teatra maraq oyadılmalı-dır. Gənclər Teatrı gənclərin ideo-loji, mənəvi-əxlaqi cəhətdən sağ-lam fotmalaşdırılması üçün vacib mərkəzlərindən biri rolunu oynə-malıdır.

Sonda belə gözəl tamaşaya görə Gənc Tamaşaçılar Teatrının rəhbərliyinə və bütün yaradıcı he-yətə minnətdarlığımı çatdırıram.



raq azalsa da, klassik teatrsevərlər üçün bu, belə deyil. Lakin onların sayı çox deyil və tamaşalara aldığ-ları biletlərin pulları ilə teatrları saxlamaq mümkün olmazdı. Azər-baycan teatrlarının yaşamasında

teatrlar dövlət balansından çıxarıl-sın, özləri özlərini maliyyələşdir-sin. Əgər bu qəbul edilseydi indi ortalıqda birçə teatr belə qalmazdı. Yaxşı ki buna gedilmədi və demək olar ki bütün teatrlar qorunub sax-

Bu teatrdan heç kimlə şəxsi münə-sibətim yoxdur, lakin müsbət işləri yazmaq, təbliğ etmək borcumuz-dur. Bu teatrdan yeni gözəl tama-şalar gözləyirik.

Elçin Bayramlı